

Т.Р. Шевченко, вчитель світової літератури

Славутицької ЗОШ № 3 Київської області

Урок у 6 класі. Розділ: Література і моральне вдосконалення людини.

Тема : А.П. Чехов. Оповідання « Хамелеон». Висміювання підлабузництва, самоприниження, чиношанування у творі .

Мета: зацікавити учнів багатогранністю особистості А. П .Чехова, вчити учнів переказувати близько до тексту зміст оповідання ; опрацювати поняття *комічне* в художньому творі; розвивати в школярів навички аналізу художнього тексту; формувати в учнів шанобливе ставлення до людей.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Обладнання: підручник із світової література для 6 класу, ілюстрації до оповідання

Зміст уроку

I. Актуалізація опорних знань.

Літературний диктант

1. А.П. Чехов народився в 1860 році в місті... (Таганрог)
2. Змалечку хлопчик допомагав працювати батьку в ... (крамниці батька)
3. Згодом батько збанкрутував і родина переїхала в пошуках кращого життя до... (Москви)
4. Після закінчення гімназії Чехов навчався в... (Московському університеті)
5. Він став...(лікарем)
6. Згодом А.П. Чехов поїхав працювати лікарем в земську лікарню, а потім подорожує до... (о. Сахалін)
7. Його там найбільше вразило...(життя каторжан)

8. Про життя цих людей він написав документальний твір... («Острів Сахалін»)

9. З яким містом в Україні тісно пов'язане ім'я Чехова? (Ялта)

10. Своїми творами Чехов допомагав... (стати людям кращими)

11. Запишіть найбільш відомий вислів Чехова про людину

II. Оголошення теми та мети уроку.

Вступне слово учителя.

У 1880 р. у газетах та гумористичних журналах усе частіше з'являються твори під псевдонімом Антона Чехонте. 1884 р. виявився вдалим для А.П. Чехова. Він тільки закінчив університет, але вже написав кілька прозових творів, основою яких стали життєві спостереження автора за змінами в поведінці людини.

У цьому ж році Чехов написав оповідання «Хамелеон», де звичайна життєва ситуація набуває гострого сатиричного звучання.

III. Вивчення нового матеріалу.

Словникова робота

Хамелеон 1. Тварина з родини ящірок, яка має здатність змінювати колір шкіри залежно від оточуючого середовища. 2. В переносному значенні – безпринципна людина, яка легко зманює свої погляди залежно від обставин.

Більшість творів Чехова сатиричні. Що ж таке сатира? Звернімося до словника!

Сатира – гнівне засудження і висміювання пороків суспільства і особистого життя.

IV. Основна частина уроку

Учитель: Дома ви прочитали оповідання «Хамелеон».

- З чого воно починається?
- Яка ж картина постає перед Очумеловим?

- Хто виявився чиновником скандалу? (Зачитати вигляд щеняти)
- Яким чином поводитися страж порядку, поліцейський наглядач Очумелов? (Читати в ролях)

Учитель: Ім'я героя цього оповідання давно стало загальним ім'ям. Хамелеоном ми зазвичай називаємо людину, готову постійно і миттєво, за різних обставин змінювати свої погляди на протилежні. Давайте прослідкуємо як змінюється поведінка Очумелова в залежності від обставин, зверніть увагу на його мову, звернення до Хрюкіна. (Переказ тексту учнями)

- Скільки разів і чому змінює своє рішення Очумелов і як це проявлялось зовні?
- Чи є в оповідання герої, яких автор згадує, але вони не з'являються перед читачем? Яка їх роль в оповіданні?

Учитель: Так Чехов змалював нам в своєму оповідання хамелеонство, миттєву зміну поведінки та почуттів Очумелова. Він показує грубість Очумелова по відношенню до Хрюкіна, який стоїть нижче по соціальному положенню до Очумелова. Ми бачимо Очумелова-боягуза перед сильними в цьому світі.

- А тільки для Очумелова притаманні риси хамелеонства?
- Кого ще ми можемо назвати хамелеонами в оповіданні? Доведіть це, використовуючи текст.

Варіанти:

1. Хамелеон-Очумелов.
2. Хамелеон-Очумелов і Хрюкін.
3. Хамелеон-Очумелов, Хрюкін і натовп.

- Чому натовп так швидко зібрався навколо Хрюкіна? Чому в кінці вони сміються над Хрюкіним?

Учитель: Цим Чехов стверджує, що хамелеонство – загальне явище, за яким приховується чинопочитання, лицемірство. Так гумористичне оповідання

стає гнівним викриттям російської дійсності часів письменника. Персонажі Чехова – яскравий натовп людей з різними долями, різних професій, з різними проблемами. І життя кожного героя – особлива, окрема картина життя Росії, а разом ці картинки змальовують глобальні проблеми Росії кінця XIX століття.

V. Підсумки уроку

Закріплення вивченого

Творче завдання

- Очумелов в силу своїх службових обов'язків повинен був винести справедливе рішення. Чи зробив він це?
- Уяви, що тобі треба розслідувати цю справу і вияснити хто правий, а хто винуватий. Як ти будеш діяти?
- Як ви ставитесь до героїв оповідання?
- Кому з героїв можна було б дати пораду: не принижувати себе, пам'ятати про почуття власної гідності, що не залежить від соціального становища?

VI. Домашнє завдання

Дайте відповідь на запитання: «В чому небезпека хамелеонства?»

Виконайте завдання 4-6 підручника на с.59.